

Posúdenie magisterskej diplomovej práce Bc. Terezy Menclovej

*Problém anorexie z Foucaultovy perspektivy:
od patologizace k sociální konstrukci duševní nemoci*

Katedra elektronické kultury a sémiotiky

Fakulta humanitních studií, Univerzita Karlova v Praze

Problematika, na ktorú sa zameriava predkladaná diplomová práca, je relevantná z hľadiska študovaného odboru a jej spracovanie môže byť prínosné pre poznávanie spoločenských a kultúrnych fenoménov, akými sa prejavuje súčasná doba. Čítanie diplomovej práce nás presviedča, že autorka k spracúvaniu tejto témy pristúpila na základe pozorne preštudovaného korpusu primárnej a sekundárnej literatúry. Zvlášť treba oceniť, tie časti práce, kde autorka pristupuje k Foucaultovmu pojmu biopolitiky a uvažuje o možnostiach jeho využitia pri skúmaní spoločenských faktorov podmieňujúcich výskyt anorexie.

Z pripomienok, ktoré by sa k predkladanej práci dali sformulovať, uvádzam tieto:

Autorka sa v práci málo zaoberá otázkami terapie, jej foriém a štatistikami úspešnosti. Keď sa k terapeutickými postupom obracia, tak je to spravidla sprevádzané kritickými poznámkami k ich reduktívnemu charakteru vyplývajúceho z postoja expertov (napr. s. 29). Podľa jej názoru pacient v priebehu liečby stráca individualitu a stáva sa objektom klasifikačných nástrojov (s. 30). Znamená to, že z autorkinho hľadiska sú všetky terapie bez ohľadu na úspešnosť zavrnutiahodné?

Na tej istej strane autorka lekárskeho systému vyčíta, že zanedbáva fakt, že „telo se neustále vyvíjí, čímž nemáme na mysli pouze vývoj biologický spojený s růstem a stárnutím, nýbrž také vývoj symbolický“. Nechcem obhajovať lekárskeho systém, ten si zaiste zaslúži kritiku, no pokiaľ viem, pri

psychiatrických a psychologických diagnostikách anorexie je zisťovanie rodinných pomerov, profesionálneho a sociálneho postavenia jednou z prvých vecí. Psychiater možno naozaj nedokáže „vysvetliť širší spoločenské aspekty poruch príjmu potravy, jako třeba skutečnost, že tímto problémem trpí převážně ženy a že se zdaleka nejedná o celosvětový fenomén“ (s. 31), spoločenské postavenie pacientky, ktorá je pred ním, však pri diagnóze a terapii zohľadňuje.

V práci je pomerne rozsiahly výklad Foucaultových pojmov a metodologických pozícií. Oceňujem, že autorka sa oboznámila s dielom tohto filozofa a svoje tvrdenia opiera o pozorné čítanie jeho textov, nazdávam sa však, že vzhľadom na tému práce mohla skrátiť výklad jeho archeologickej koncepcie diskurzu a diskurznych regularít a plne sa venovať konceptuálnej stavbe, ktorá je vybudovaná na pojme dispozitívu (na význam tohto pojmu napokon sama upozorňuje). Skrátiť a prípadne aj úplne vynechať by sa bez ujmy na celkom obsahovom vyznení textu dali vynechať aj ďalšie časti a referencie (napr. Derridova dekonštrukcia Rousseauovho textu, Goffmanove koncepcie stigmy a i.).

Predkladaná diplomová práca je účelne štrukturovaná, dá sa v nej identifikovať zreteľná línia argumentatívneho postupu. Nazdávam sa, že z formálnej a jazykovej stránky predkladaná diplomová práca spĺňa kritériá kladené na práce tohto druhu. V texte predkladanej práce sa rešpektujú pravidlá uvádzania zdrojov, pramene sú uvedené v zozname literatúry.

Magisterskú diplomovú prácu Bc. Terezy Menclovej navrhujem prijať k obhajobe a predbežne navrhujem známku 1.

Prof. PhDr. Miroslav Marcelli, PhD.